

سورة الاحقاف

سلامت نوجوانان و مدارس

ویژه مراقبین سلامت

نوجوانان دنیا

در دنیا از هر ۶ نفر یک نفر نوجوان ۱۰ تا ۱۹ ساله است (حدود ۱.۲ میلیارد نفر)

در سال ۲۰۱۲ حدود ۱.۳ میلیون نوجوان از بین رفتند که علت اغلب مرگ ها عوامل قابل پیشگیری و قابل درمان بودند

علت عمده مرگ در این سن سوانح و حوادث جاده ای بوده است (۳۳۰ مرگ در روز)

از دیگر علل شایع HIV، خودکشی و عفونتهای دستگاه تنفس تحتانی و خشونت های بین فردی بوده است

شروع نیمی از بیماریهای روانی در بزرگسالی تا سن ۱۴ سالگی است که عمدتاً در آن سن شناسایی و درمان نشده اند

اداره سلامت نوجوانان و مدارس

- اداره سلامت نوجوانان و مدارس گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال را تحت پوشش دارد.
- با توجه به سرشماری در سال ۹۳ در مرکز آمار ایران جمعیت ۶ تا ۱۸ سال کشور حدود ۱۵ میلیون نفر می باشد (۱۴/۹۰۰ به هزار نفر) (۱۵/۰۷۰ به هزار نفر در سال ۹۱ و ۱۴/۹۵۱ به هزار نفر در سال ۹۲). یعنی حدود ۱۵ میلیون نفر در گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال قرار دارند که از این میزان در حدود ۱۳ میلیون نفر در مدارس به تحصیل اشتغال دارند.
- نظام آموزشی فعلی: ۶.۳.۳ می باشد. یعنی ۶ سال ابتدایی، سه سال دوره متوسطه اول و سه سال دوره متوسطه دوم.

ضرورت اجرای برنامه بهداشت مدارس

کثرت و انبوهی جمعیت در برگیرنده خدمات

آسیب پذیری افراد تحت پوشش برنامه

سهولت عرضه خدمات

برنامه مراقبت سلامت جسمی و رفتاری نوجوانان

این برنامه به منظور ارتقاء سلامت جسمی و رفتاری گروه سنی هدف و در حال حاضر تنها در جمعیت دانش آموزی و با انجام معاینات دوره ای دانش آموزان بدو ورود به دوره های تحصیلی (نوآموزان بدو ورود به دبستان (پایه اول دوره ابتدایی)، پایه اول دوره متوسطه اول و پایه اول دوره متوسطه دوم) انجام می شود (تقریباً ۳ میلیون نفر). این معاینات غربالگری در دو سطح غیر پزشک و پزشک و بر اساس بسته های خدمات گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال ویژه پزشک و غیر پزشک انجام می گردد. و اطلاعات حاصل از معاینات فوق جمع آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد. در اسفند سال ۱۳۹۲ نرم افزاری جهت ثبت و آنالیز اطلاعات سلامت گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال (پرونده الکترونیک نوجوانان و مدارس) توسط اداره سلامت نوجوانان و مدارس طراحی و تهیه گردید که در سال ۱۳۹۳ با آغاز طرح سنجش سلامت نوآموزان بدو ورود به دبستان در کل کشور مورد اجرا گذاشته شد. اطلاعات حاصل از داده های فوق در این نرم افزار ثبت و گزارش دهی می گردد.

هدف کلی: تامین، حفظ و ارتقا سلامت گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال

اهداف اختصاصی:

۱. افزایش پوشش و ارتقا کیفیت ارائه خدمات سلامت به گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال به منظور:
شناسایی به موقع اختلالات جسمی و روانی در گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال و انجام مداخلات لازم به منظور کاهش بار بیماری ها و اختلالات در این گروه سنی
شناسایی عوامل خطر محیطی موثر بر سلامت گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال و انجام مداخلات لازم به منظور رفع آن ها
۲. ارتقاء سطح آگاهی گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال در ابعاد مختلف سلامت به منظور کاهش عادات و رفتارهای تهدید کننده سلامت فردی و اجتماعی

بطور کلی **مراقبت سلامت نوجوانان** شامل :

معاینات دانش آموزان گروههای هدف ،

ورود اطلاعات معاینات دانش آموزان در نرم افزار پرونده الکترونیک ،

واکسیناسیون ۱۰۰ درصدی دانش آموزان و

آموزش گروههای هدف

است .

هدف از انجام معاینات شناسایی دانش آموزان دارای اختلال است و مخاطب معاینات گروه سنی ۷، ۱۳، ۱۶ ساله یعنی وروده‌های هر مقطع می باشد. که باید اول معاینه مقدماتی توسط مراقب بهداشت، کاردان بهداشتی و یا بهورز انجام شود و افراد دارای اختلال غربالگری شوند، سپس معاینات تکمیلی توسط پزشک انجام می شود.

پزشک نیز موظف است علاوه بر انجام معاینات تکمیلی طبق بسته خدمتی، دانش آموزانی که در معاینات ارزیابی دارای اختلال هستند نیز بررسی نماید و در صورت نیاز به مراکز تخصصی و یا فوق تخصصی ارجاع دهد.

هرساله حدوداً از اواخر اردیبهشت ماه برنامه ریزی جهت سنجش نوآموزان بدو ورود به مدرسه شروع می شود و از خردادماه برنامه سنجش در همه استانها و شهرستانها شروع می گردد در این برنامه باید کلیه دانش آموزان مورد ارزیابی مقدماتی توسط مراقب بهداشت و معاینه تکمیلی توسط پزشک قرار گیرند.

طرح سنجش سلامت جسمانی و آمادگی تحصیلی نوآموزان بدوورود به مدرسه شامل دو مرحله است

۱- ارزیابی اولیه (مقدماتی)

در این مرحله تمام کودکانی که شرایط ثبت نام در کلاس اول ابتدایی را دارند به پایگاه طرح مراجعه نموده و پس از تکمیل پرسشنامه توسط منشی پایگاه، از لحاظ وضعیت جسمانی (قد و وزن و **BMI**) نمایه توده بدنی، بینایی، شنوایی، پوست و مو) و آمادگی تحصیلی توسط آزمایشگران مورد ارزیابی قرار می گیرند و در صورت نداشتن مشکل به پزشک جهت انجام معاینه تکمیلی معرفی می شوند. و در صورت نداشتن مشکل ضمن ارجاع به پزشک و بررسی توسط پزشک، ارزیابی تکمیلی نیز توسط پزشک انجام می شود.

۲- ارزیابی تخصصی (پزشکی)

طبق شناسنامه سلامت ارزیابی تکمیلی توسط پزشک انجام می شود و کودکانی که مشکوک شناخته می شوند جهت ارزیابی دقیق تر به کلینیک های تخصصی معرفی و توسط متخصصین مربوطه با تجهیزات کامل تر و در مدت زمان بیشتری مورد ارزیابی قرار می گیرند. در اجرای این طرح کلیه مشکلات جسمی و روحی این دانش آموزان بر اساس بسته خدمتی جدید در مراکز بهداشتی درمانی تابعه و مطب پزشک خانواده ، مورد بررسی و ارزیابی قرار می گیرند و دانش آموزانی که بعد از غربالگری دارای اختلال جسمی یا روانشناختی ، شناخته شوند، جهت درمان به مراکز درمانی تابعه این دانشگاه و مراکز خصوصی ارجاع می شوند و تا حصول نتیجه توسط پرسنل بهداشتی مورد پیگیری قرار می گیرند.

از سال تحصیلی ۹۱-۹۲ و با اجرای طرح پزشک خانواده شهری بجای حضور پزشک در پایگاه سنجش ، دانش آموزان پس از انجام معاینه مقدماتی جهت تکمیل معاینه پزشک به پزشک خانواده ای که قبلا ثبت نام کرده اند مراجعه می نمایند و پس از تکمیل شناسنامه و ورود اطلاعات در سامانه ، شناسنامه به پایگاه سنجش عودت داده می شود و سپس در مدرسه ثبت نام می کنند.البته برخی از دانش آموزان بعلت نوع بیمه و عدم قرارداد با پزشک خانواده و یا به دلایل دیگر به مراکز بهداشتی درمانی مراجعه می کنند.

در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ معاینات نو آموزان (ورودی اول ابتدایی)
(براساس شناسنامه سلامت که در قالب کاغذ A4 که در قسمت
بالای آن معاینه مقدماتی و قسمت زیر آن ثبت معاینات پزشک یا
تکمیلی و یک کارت در قطع A4 جهت ثبت معاینه مقدماتی)
مربوط به اداره آموزش و پرورش (تهیه شده است ، تکمیل می گردد
و پس از انجام معاینات ، شناسنامه جهت ثبت نام به مدرسه تحویل
داده می شود . سپس در طول سال تحصیلی اطلاعات شناسنامه
سلامت توسط مراقب سلامت به نرم افزار جدید که در حال رفع
اشکال است و متعاقبا ارسال می گردد وارد میشود .

فرم ارزیابی مقدماتی

		دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی فرم ارزیابی مقدماتی و پزشکی دانش آموز شهرستان: مرکز بهداشتی درمانی شهری، روستایی/مطب/ پایگاه / خانه بهداشت: مدرسه: کد مدرسه:	
نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: سن: تاریخ تولد: جنس: ☐ دختر ☐ پسر / وزن: / کیلوگرم قد: سانتی متر BMI:			
سابقه بیماری در خانواده: ☐ ندارد ☐ دیابت ☐ فشار خون بالا ☐ بیماری قلبی عروقی ☐ آسم ☐ صرع ☐ بیماری ژنتیک و مادرزادی ☐ آلرژی ☐ سرطان ☐ اختلال چربی خون ☐ استعمال مواد دخانی ☐ اختلال روانپزشکی ☐ اختلال عضوی ناتوان کننده سایر (نام بیماری): بیماری نیازمند مراقبت ویژه: ☐ ندارد ☐ دیابت ☐ صرع ☐ بیماری قلبی عروقی ☐ آسم ☐ آلرژی ☐ هموفیلی ☐ تالاسمی ☐ سرطان ☐ کمبود G6PD ☐ سایر (با ذکر نام بیماری): داروهای مصرفی:			
اقدام			
ارزیابی مقدماتی		اقدام	
تاریخ پیگیری	توصیه	نتیجه ارجاع	
		نیاز به ارجاع	نیاز به ارجاع
		دارد	ندارد
		سالم	تایید اختلال
قد به سن: ☐ زیر ۳- ☐ بین ۲- و ۳- ☐ بین ۲- و ۲+ ☐ بالای ۳+ BMI: ☐ زیر ۳- ☐ بین ۲- و ۳- ☐ بین ۱+ و ۲- ☐ بین ۱+ و ۲+ ☐ بالای ۲+ اختلال بینایی: ☐ دوطرفه ☐ یک طرفه ☐ مشکوک ☐ ندارد اختلال شنوایی: ☐ دوطرفه ☐ یک طرفه ☐ مشکوک ☐ ندارد مشکل دهان و دندان: ☐ دندان پوسیده ☐ لثه ملتهب ☐ مشکوک ☐ ندارد پدیدکلوژ سر: ☐ دارد ☐ مشکوک ☐ ندارد رفتارهای پر خطر: ☐ تغذیه نامناسب ☐ تماس با مواد دخانی ☐ کم تحرکی			
ایمن سازی: ☐ کامل ☐ ناقص نوع واکسن های ناقص: نوبت: در صورت ناقص بودن، تاریخ تکمیل: مهر و امضای مسئول مرکز بهداشتی درمانی			
معاینات پزشک		اقدام	
تاریخ پیگیری	توصیه	نتیجه درمان	
		بهبود	بدون تغییر
		تشدید	لازم نیست
		ارجاع تخصصی	تخصصی
قد به سن: ☐ زیر ۳- ☐ بین ۲- و ۳- ☐ بین ۲- و ۲+ ☐ بالای ۳+ BMI: ☐ زیر ۳- ☐ بین ۲- و ۳- ☐ بین ۱+ و ۲- ☐ بین ۱+ و ۲+ ☐ بالای ۲+ بررسی مخاط: ☐ رنگ پریدگی ☐ آنمی ☐ بدون مشکل سایر بررسی اسکلتها: ☐ زردی اسکلتها ☐ بدون مشکل سایر چشم: ☐ اختلال بینایی ☐ کونژکتیویت ☐ بدون مشکل سایر گوش: ☐ اختلال شنوایی ☐ اوتیت مدیا ☐ اوتیت خارجی ☐ بدون مشکل سایر غدد: ☐ گواتر ☐ مشکل بدون گواتر ☐ بدون مشکل سایر ریه: ☐ آسم ☐ سل ☐ بدون مشکل سایر قلب و عروق: ☐ دارای مشکل ☐ در خطر ابتلا به بیماری زودرس ☐ بدون مشکل جلدی: ☐ کچلی سر ☐ کال ☐ بدون مشکل سایر اسکلتی-عضلانی: ☐ اسکولیوز ☐ کیفوز ☐ لوردوز ☐ اختلال شکل قفسه سینه ☐ اندام غیر طبیعی ☐ بدون مشکل سایر روانپزشکی: ☐ دارای مشکل: کد ☐ بدون مشکل سایر شکم: ☐ توده شکمی ☐ ارگانومگالی ☐ بدون مشکل سایر ادراری تناسلی: ☐ عفونت ادراری ☐ عدم نزول بیضه ☐ بدون مشکل سایر بلوغ: ☐ زودرس ☐ بدون مشکل فشار خون: ☐ پاره هیپرتانسیون ☐ مرحله I ☐ مرحله II ☐ بدون مشکل			
از دانش آموز معاینه به عمل آمد، مبتلا به بیماری/اختلال ☐ می باشد ☐ نمی باشد. نیاز به معاینه تکمیلی و تخصصی ☐ ندارد ☐ دارد. نیاز مند ارجاع به می باشد. نیاز به مراقبت ویژه ☐ ندارد ☐ دارد. مراقبت ویژه مورد نیاز نتایج مهم بررسی های پاراکلینیک فعالیت ورزشی: در حال حاضر ☐ بدون محدودیت ☐ دارای محدودیت: علت محدودیت ☐ معاف موقت: علت مدت			
تاریخ، مهر و امضای پزشک			

مقطع متوسطه اول و دوم

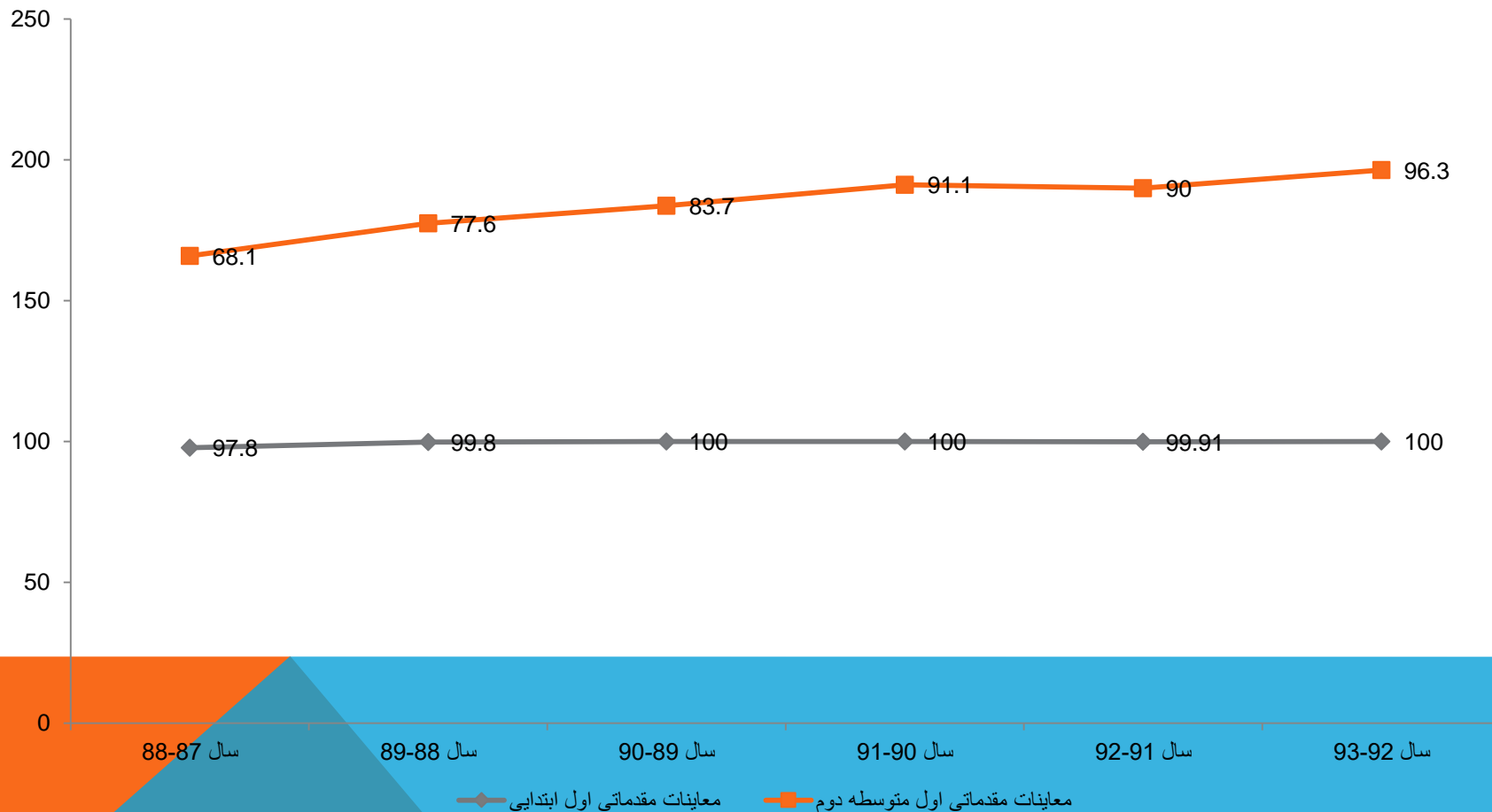
در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ دانش آموزان مقطع متوسطه اول با شروع سال تحصیلی همانند نوآموزان بدو ورود به مدرسه توسط رابط بهداشت مدارس ، مراقب سلامت و بهورز معاینه مقدماتی و توسط پزشک معاینه تکمیلی می شوند و اطلاعات بدست آمده را در شناسنامه سلامت سبز رنگ (صفحه ۷ و ۱۱ شناسنامه) ثبت می شود و سپس وارد نرم افزار می گردد.

با توجه به اجرای طرح ۶.۳.۳ در مدارس ، امسال مقطع متوسطه دوم نداریم و در صورت جایگزین پایه جدید متعاقبا اعلام می گردد.

بسته خدمت نوجوانان

دو بسته خدمت (راهنمای بالینی و برنامه اجرایی تیم سلامت برای ارائه خدمات رده سنی ۶ تا ۲۵ سال) ویژه پزشک و غیر پزشک جهت استفاده همکاران پزشک و غیر پزشک و رفع اشکالات و ابهامات آنها در معاینات دانش آموزان می باشد که در قالب رده سنی ۱۰-۶ سال جهت مقطع ابتدایی (صفحات ۲۵-) ، رده سنی ۱۱-۱۷ سال جهت متوسطه اول (صفحات ۲۷-۳۷) و در پایان راهنماها و توصیه ها آمده است که در کارگاه ۲ روزه آموزشی به باید صورت بوکلت خوانی تدریس گردد

روند ۶ ساله معاینات مقدماتی دانش آموزان استان فارس

مراقبین سلامت در مراکز دولتی علاوه بر امر مراقبت
نوجوانان و دانش آموزان وظایف دیگری نیز در حوزه
مدارس دارند که در اسلایدهای بعدی قرار گرفته است .

سایر برنامه های سلامت نوجوانان ومدارس

پرونده الکترونیک مدرسه

مدارس مروج سلامت

غربالگری فصلی پدیکلوز درمدارس ابتدایی و متوسطه اول

واکسیناسیون توام در متوسطه اول

آمورش بلوغ و باروری

آمورش سلامت درمدارس

پیشگیری از سوانح و حوادث در مدارس – ایمنی مدارس